

Jo em dic Brisa, i tu?

Itineraris sobre refugi i asil per a l'educació primària.

Marxem, potser per no tornar?

ACTIVITAT	2.1. MARXAR, PER QUÈ? Els motius d'haver de marxar. De les situacions conegudes –avis, pares– a les viscudes.	Pàgina 5
ACTIVITAT	2.2. QUÈ POT PASSAR? I si haguéssim de marxar sense saber on ni per quan de temps? De les situacions viscudes a les imaginades.	Pàgina 7
ACTIVITAT	2.3. L'OBJECTE TRIAT Què ens emportaríem amb nosaltres si haguéssim de marxar sense saber si tornarem o no?	Pàgina 9
ACTIVITAT	2.4. QUÈ DEIXEM ENRERE? Les persones estimades que no marxen, els llocs i els objectes, els animals i les plantes que no ens podem endur.	Pàgina 11
ACTIVITAT	2.5. LES PORS La incertesa, la ràbia, la tristesa, la vergonya... sentiments coneguts?	Pàgina 13
ACTIVITAT	2.6. LA MÀQUINA MENJAPORS Després d'escriure les nostres pors, ràbies i vergonyes... potser una màquina menjapors ens ajudi.	Pàgina 15

Marxem, potser per no tornar?

Forma part del recurs educatiu

Jo em dic Brisa, i tu?

Itineraris sobre refugi i asil per a l'educació primària.

© 2010 Comitè Català per als Refugiats - Comitè Català de l'ACNUR

Aquesta publicació té finalitats exclusivament educatives, es realitza sense ànim de lucre i es distribueix gratuïtament, en qualitat de préstec, a tots els centres educatius de Catalunya que ho sol·licitin. Queda prohibida la seva venda a tercers, així com la reproducció total o parcial dels seus continguts sense autorització expressa dels titulars del Copyright. Tots els drets reservats.

© Pepi Soto Marata (direcció i coordinació)

© Susanna Tòvias Wertheimer

© Beatriz García García

© Laia Prat García

*Membres del Grup de Recerca MOSSA, Departament d'Antropologia Social i Cultural
Universitat Autònoma de Barcelona*

© de les il·lustracions: Pia Vilarrubias Codina

Primera edició; febrer de 2010

Dipòsit legal; B-12668-2010

INTRODUCCIÓ.

Aquest quadern d'activitats introdueix el fenomen de l'èxode a partir d'aproximacions concretes al fet d'haver de marxar, de desplaçar-se per força del lloc on es viu o del lloc on es vol estar. Convida a prendre algunes decisions, a reflexionar sobre les decisions dels altres i a viure situacions simulades a l'aula, per treballar les dificultats de les situacions de comiat forçat i el dolor i la por que les acompanya.

Pot iniciar-se després de la lectura sencera del conte o bé de la lectura de la primera i la segona part, és a dir fins que la Brisa i la seva família fugen del seu poble. S'ha pensat com a continuïtat del nucli 1. Hi ha sis activitats que el desenvolupen i que poden seleccionar-se amb independència les unes de les altres o bé per parelles d'activitats consecutives. S'inclouen activitats descriptives, però s'inicia també la possibilitat de treballar amb alguns sentiments i emocions relacionats. Les activitats que el componen són:

1. **Marxar, per què?**
2. **Què pot passar?**
3. **L'objecte triat**
4. **Què deixem enrere?**
5. **Les pors**
6. **La màquina menjadors**

Les activitats comencen reflexionant sobre diferents situacions que els nens i nenes poden conèixer, que impliquin marxar de casa. Des de les vacances a un canvi de domicili, per exemple. Aquestes situacions poden no haver estat viscudes per tots els infants de la classe i, en aquest cas, es tractaria també de considerar tota la varietat que es presenti. També es proposa utilitzar l'expulsió del grup de jocs, d'amics i amigues o de l'aula com experiència concreta, propera i coneguda probablement per tothom.

La seqüència d'activitats ha de permetre reflexionar sobre l'impacte personal d'haver de marxar per força de casa deixant tot el que coneixem. La proposta es planteja en paral·lel a la situació viscuda per tres dels protagonistes del conte, que marxen per escapar de la destrucció que provoca la guerra, però que s'emporten alguns objectes especialment estimats. El paral·lelisme no s'esgota aquí sinó que inclou l'obtenció d'informació d'experiències properes recordades, o viscudes, i les posa en relació amb els sentiments que ens fan patir o no ens agraden. L'activitat principal és la **2.3 L'objecte triat**.

Conceptes del glossari relacionats:

- **DRETS HUMANS**
- **DRETS DELS INFANTS**
- **PERSONES DESPLAÇADES INTERNES**
- **PERSONES REFUGIADES**

Aquest conjunt d'activitats pot permetre treballar des dels objectes i els fets, aspectes relacionats amb el patrimoni tant material com immaterial dels pobles, dels grups humans, de les persones i, a través de l'exercici de la memòria, copsar la importància de l'experiència viscuda i dels records per comprometre's amb el present i amb el futur. Conté algunes accions simbòliques que impliquen compartir tant el coneixement com l'experiència del canvi.

Itineraris possibles entre activitats:

- 2.1.** Relacionada amb 3.1, 5.1, 5.2 i 5.3.
- 2.2.** Vincles amb 2.4, 2.5 i 3.3.
- 2.3.** Es pot treballar amb 1.4, 1.5, 3.2, 5.1, 6.2, 6.6, 6.7, 6.8 i 6.11.
- 2.4.** Té relació amb 1.4, 1.5, 2.2, 3.6 i 4.6.
- 2.5.** Relacionada amb 1.3, 1.6, 2.2, 3.5 i 4.5.
- 2.6.** Amb 3.5 i 4.5.

ACTIVITAT 2.1

MARXAR, PER QUÈ?

QUÈ APRENEM?

- A reflexionar sobre el fet de marxar d'un lloc sense voler-ho, a partir de la situació del conte.
- A concretar algunes situacions viscudes per les nenes i els nens en què hagin hagut de marxar d'un lloc sense voler-ho.
- A expressar sentiments relacionats.
- Que hi ha diferents motius que poden portar a les persones a haver de marxar.

FEINA PRÈVIA.

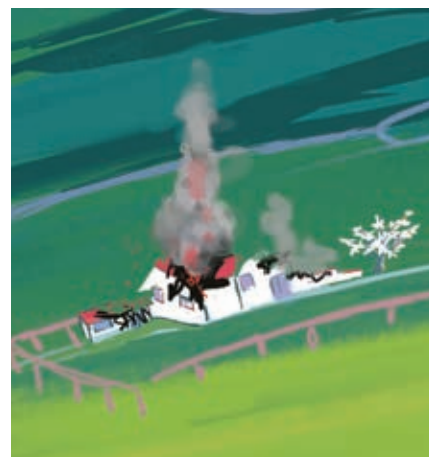
S'hauria d'haver llegit el conte, al menys fins que la Brisa i la seva família marxen del poble, ja que s'hi reflecteix el moment en què el poble està cremant. Es poden orientar les preguntes centrant-les en el per què. Per què han de marxar? Què està passant? Per què hi ha foc al poble? Potser hi haurà intervencions referides a la guerra, al foc, a l'experiència viscuda d'un incendi, etc. Cal que es puguin expressar totes les associacions que els infants facin i després orientar la reflexió.

DESENVOLUPAMENT.

1. Després de l'assaig de respostes a partir del conte, es pot iniciar la feina fent memòria de moments concrets, a casa, amb la família, a l'escola, amb els amics i amigues, en què hagin hagut d'abandonar el lloc on eren i el que hi estaven fent i no ho desitgessin així.

Aquesta és una realitat coneguda pels infants si han canviat de domicili, d'habitació en néixer un germà o germana; quan tornen de vacances, quan comencen l'escola; però també quan se'ls expulsa d'alguna activitat, joc o una altra situació, ja sigui per part dels amics i amigues o d'alguna persona adulta com el mestre, la mestra, el pare o la mare. Separar les persones que es barallen, fer fora de la classe algú, fer fora de la cua, fer seure a part, etc. són situacions força habituals i conegudes però que tenen relació amb alguna tensió o conflicte respecte de les normes del grup.

2. En un segon moment s'hauria de pensar en situacions en què els nens i nenes hagin exclòs algú. Portar la reflexió a l'altra perspectiva, la del que expulsa, la del que exclou. Per què ho fa? Quins motius l'han portat a fer-ho?

3. Pot passar que les raons siguin contradictòries i les situacions molt variades, però el que importa ressaltar en aquesta activitat és la perspectiva de la persona que no pot triar, que es veu obligada a...
4. A partir d'aquí proposem visualitzar el fet d'haver de marxar, fent una selecció de situacions en què uns infants molesten uns altres i que permetin:
 - a. O bé representar-les davant dels companys i companyes a classe, formant tres o quatre petits grups –segons les situacions que hagin sorgit– i fer èmfasi en escoltar i sentir cada situació, per posar-se en el lloc dels altres.
 - b. O bé fer-les presents a l'aula durant uns dies, com per exemple, ubicant una taula en un racó molt separada de la resta. Algú, a l'atzar, s'hi haurà d'asseure durant unes hores, un dia... i després explicarà com s'ha sentit; però també els altres explicaran com s'han sentit.

TANQUEM.

Cal tancar amb certa calma, havent recopilat informació sobre els motius que porten a expulsar les persones d'allà on sigui i sabent distingir les situacions segons la seva gravetat i el dolor que generen en els altres.

TEMPS.

Segons es prioritzi un tipus o un altre de visualització es pot pensar en un **parell de sessions** de treball –en cas de les representacions– o bé amb una setmana o dues –en cas de separar una taula de l'aula– i experimentar l'exclusió.

QUÈ NECESSITEM?.

El conte, un espai que permeti moure el mobiliari, alguna roba, cartolines, cartrons, maquillatge per a la representació. Papers o llibretes, llapis, guix.

ALTRES POSSIBILITATS.

Es pot organitzar una cerca d'informació al web d'**ACNUR** per esbrinar les causes dels èxodes actuals, però també pot fer-se una cerca més històrica que podria ser documental o bé una presa de dades a les persones de l'entorn proper, ja siguin avis o àvies, altres persones conegudes, veïnat, etc.

ACTIVITAT 2.2

QUÈ POT PASSAR?

QUÈ APRELEM?

- A reflexionar sobre el que pot significar marxar sense saber on ni per quan de temps.
- A concretar algunes de les conseqüències dels èxodes.
- A diferenciar-les de les causes.

FEINA PRÈVIA.

Recomanem que no s'avanci en la lectura del que els passa a la Brisa i a la seva família. Aquesta activitat es planteja com una continuïtat de l'anterior, són complementàries. Quan marxem sabem on anem, podem preveure què passarà, però... i si haguéssim de marxar sense saber on ni per quan de temps? Aquest interrogant de partida sorgeix de la situació de la Brisa i dels seus germans i pot predisposar a imaginar el futur incert. És molt probable que mentre s'ha pensat en el per què s'ha de marxar hagin sorgit comentaris sobre el que passa si es marxa. Proposem reprendre aquestes aportacions.

DESENVOLUPAMENT.

Proposem dues possibilitats:

1. Es pot demanar als nens i nenes que facin una redacció, que dibuixin o pintin, el que creuen que viuran la Brisa i els seus germans.
 - a. Un cop tothom ha fet la seva feina, enganxem a les parets de l'aula o del passadís totes les frases i dibuixos.
 - b. Es poden agrupar els que facin propostes semblants i posar-hi un títol comú, pensat i triat entre totes les nenes i els nens de la classe.

2. Una altra possibilitat és demanar als infants que imaginin el que pot passar i diguin una paraula que els hi sembli relacionada.
 - a. La mestra o el mestre –o una alumna si són més grans–, escriu a la pissarra o en un suport paper de gran format, o als ordinadors, totes les paraules sorgides.
 - b. Aquest conjunt de paraules poden també escenificar-se. Ja no seran situacions d'exclusió sinó paraules sobre coses que poden passar, sentiments, situacions imaginades.

- Finalment, tant si es tracta de dibuixos o frases agrupades sota un títol com de paraules relacionades que s'escenifiquin, proposem acabar amb una llista única del "Què pot passar?" de la qual cada participant tindrà una còpia o bé la tindrà el mestre o la mestra.

TANQUEM.

Es pot tancar amb una gran rotllana formada per tots els nens i nenes de la classe que inclogui també les mestres o els mestres i que tothom tingui a les seves mans la llista del "Què pot passar?". Ja sigui asseguts al terra o bé a peu dret, el més important és el contacte físic, notar els qui hi hagi al costat. En veu alta, tothom alhora o una persona rere l'altra, es llegeix el contingut de la llista. Un cop llegida, es fa mig minut de silenci mantenint la posició de rotllana i es pot acabar amb un aplaudiment.

TEMPS.

Una sessió d'uns **60 min** podria ser suficient per fer-ho tot. Només si s'opta per l'escenificació pot durar un parell de sessions.

QUÈ NECESSITEM?

El material fungible que permeti escriure, dibuixar o pintar; pega, tisoires, paper d'embalar, folis, cartolines. Si s'enregistra a l'ordinador caldrà algun ordinador. Si s'escenifiquen les paraules potser cal un espai més ampli que l'aula, o bé moure taules i cadires per obrir una clariana a classe. Passadissos o parets per penjar-hi els murals. En tot cas la rotllana final cal fer-la en un espai ampli que permeti sentir-te al costat dels altres.

ALTRES POSSIBILITATS.

També pot tancar-se fent una rotllana en què hi hagi una persona amb el rol de lector o lectora del "Què pot passar?" i la resta, assumint un rol coral amb veu ben forta i tothom alhora, repeteixi frase a frase o paraula a paraula. La intenció és la mateixa, sentir-se formant part d'un grup que reconeix i visualitza trajectes incerts i desconeguts.

ACTIVITAT 2.3

L'OBJECTE TRIAT.

QUÈ APRENEM?

- A prendre consciència d'alguns objectes que són especials per a nosaltres.
- A decidir-se per algun d'ells, imaginant una situació incerta.
- A pensar en les raons d'aquesta decisió.
- A compartir-les i a conèixer les decisions dels altres –objectes i raons.
- A concretar els vincles que els objectes permeten fer amb les persones, els llocs i els moments.

FEINA PRÈVIA.

Un dia o dos abans de l'activitat s'explicarà als nens i nenes que hauran de portar a l'escola un objecte de casa. Aquest objecte seria el que s'endurien en cas d'haver de marxar de casa seva de cop i volta, com la Brisa i els seus germans, sense saber on van ni si tornaran o no. La pretensió és que l'objecte triat sigui important per cadascú, però també podria passar que sigui un objecte pràctic que els pot ajudar a sobreviure en una situació de risc. En tot cas és fonamental que el professorat no digui res al respecte com també que els infants no s'ho diguin entre ells.

DESENVOLUPAMENT.

1. El dia previst per fer l'activitat, les nenes i els nens han de dur a l'escola l'objecte en qüestió, però també el foli o llibreta amb la informació escrita o dibuixada sobre l'objecte triat i les raons per triar-lo.
2. S'organitzarà una rotllana i a poc a poc, tots els nens i nenes aniran mostrant l'objecte que han portat, explicant què és i per què l'han seleccionat. Els altres han d'escoltar les explicacions dels companys.
3. Mentre les nenes i els nens s'expliquen, i depenent de l'edat de l'alumnat, es pot fer un treball simultani de classificació, o bé amb posterioritat.

Aquesta activitat és una oportunitat perquè l'alumnat s'expressi, s'expliqui i pregunti a la resta de la classe les raons de cada elecció. Per això, és important que el professorat reculli totes les aportacions espontànies possibles, donant valor a tot el repertori i buscant justament la varietat i no buscant una solució final, perquè, de fet, no hi ha cap solució ni resposta correcta.

4. La classificació por referir-se o bé al tipus d'objectes que es porten o bé a les raons per les quals es trien.

- a. Si fa referència al tipus d'objectes: ens permet arribar a les situacions que els infants imaginin que podran trobar i també pot plantejar-se la utilitat dels objectes.
- b. Si la classificació fa més èmfasi en les raons de la selecció: ens permet plantejar allò que seria important per als nens i nenes en una situació imaginada i desconeguda. I potser es podran distingir els atributs d'aquesta importància.

En tots dos casos les possibilitats es multipliquen si es consideren les diferències per edat o gènere, o bé si s'estableixen relacions entre la utilitat dels objectes i els atributs d'importància. Potser els infants preferiran emportar-se un ós de joguina per abraçar-lo perquè imaginin una situació on passaran por o potser optaran per una manta per abrigar-se o una llanterna per veure-hi en la foscor. Probablement en tots els casos es donaran raons pràctiques i raons simbòliques per a la selecció.

- 5. La classificació pot ser escrita, a la pissarra, en murals, etc. o bé posant els objectes classificats en cabassos de vímet o en algun contenidor habilitat per a l'ocasió, de manera que els que comparteixin un mateix contenidor compartiran el mateix criteri de classificació (tots els ósos de joguina junts, tots els objectes per abraçar...) que es decidirà en cada cas.

TANQUEM.

Una possibilitat és deixar els cabassos o el mural que continguin les classificacions durant un dia sencer a l'aula perquè els infants tinguin temps de mirar-ho, repensar-ho, compartir-ho. Caldrà vetllar perquè es respectin tots i cada un dels objectes. Acabada la jornada cada infant s'endurà de nou l'objecte a casa seva i els folis escrits o dibuixats que ha aportat cadascú es guardaran a l'aula, per exemple, dins d'una capsa especial que pot acompanyar tot el procés de les activitats que es facin.

L'activitat no és un joc sense més implicacions, ni tampoc no es tracta de posar els infants en una situació compromesa o buscar obertament que se sentin culpables de viure amb tot el que tenen i sense cap amenaça tangible. Per tant, es recomana concloure-la posant en relació la tria dels infants amb la dels i les protagonistes del conte, i parlant de quina és la situació de cadascun d'ells i elles i per què.

TEMPS.

Es preveu una durada d'**una hora** si es fa una sessió en què intervé tot el grup.

QUÈ NECESSITEM?

Un espai que permeti fer una rotllana, contenidors de classificació, folis, bolígrafs, paper d'embalar, retoladors.

ALTRES POSSIBILITATS.

Aquesta activitat permet el treball dels aspectes que formen part de nosaltres i que sempre ens acompanyen encara que no siguin objectes materials: cançons, contes, jocs apresos, records, emocions, etc., tot allò que seria el patrimoni immaterial.

ACTIVITAT 2.4

QUÈ DEIXEM ENRERE?

QUÈ APRENEM?

- A reflexionar sobre el que tenim, el que forma part de la nostra vida.
- A concretar allò que es deixa perquè no pot venir amb nosaltres.
- A conèixer que hi ha persones que no marxen, per raons diverses.

FEINA PRÈVIA.

Partint de la situació que viuen la Brisa i la seva família en el conte, procurar concretar algunes de les coses, persones, situacions que han de deixar enrere. Es poden utilitzar les imatges del conte com a suport per fer memòria de la vida que tenien abans de marxar.

DESENVOLUPAMENT.

1. Es pot començar fent un repàs dels aspectes que la Brisa i la seva família han hagut de deixar quan marxen del seu poble.
2. Els nens i nenes poden parlar de tot el que no es poden endur, de tot el que no es pot transportar o moure, per raons diverses, quan marxen d'un lloc.

Es pot facilitar el diàleg si es concreten prèviament les situacions ja sigui una tornada de vacances, un canvi d'escola, de domicili o d'habitació dins de casa, per posar alguns exemples. Si a l'aula hi ha infants que han viscut un canvi de ciutat, poble o país i té ganes d'explicar-ho i compartir-ho, es pot organitzar una estona de relat i escolta de més durada amb el seu testimoni.

3. Els nens i nenes poden fer memòria de com s'han sentit deixant el seu objecte a l'aula per uns dies –si s'ha pres aquesta opció a l'activitat anterior–, però fonamentalment han de fer memòria de tot el que no es poden endur, de tot el que no es pot transportar o moure, per raons diverses, quan marxen d'un lloc.
4. També es poden fer consideracions sobre el fet que hi pot haver persones que no vulguin marxar, deixar la seva casa o el seu país i, per tant, que prefereixin quedar-se.

TANQUEM.

Les persones estimades que no marxen, els llocs i els objectes, els animals i les plantes que no ens podem endur, els records... Tot el que hagi pogut sorgir es podria mostrar

en paraules, siguin escrites o no, o amb imatges retallades o dibuixades. En tot cas proposem organitzar un petit tancament més simbòlic i que es pot compartir amb altres aules del centre:

- Escriure les paraules de tot allò que s'hagi plantejat que "deixem enrere", d'una en una, en rectangles de cartró o cartró ploma que s'hauran de perforar als extrems i passar-hi un cordill o fil de llana perquè es pugui penjar al coll. Si es prefereix es pot recórrer a retalls de revistes o a dibuixos, el procés seria el mateix, però en el cas d'imatges s'haurien o bé d'enganxar, o bé de dibuixar directament.
- Concretar un dia i una hora per poder mostrar als altres companys i companyes de l'escola, professorat i/o famílies la reflexió i la feina feta.
- Arribat el dia, tothom vestit d'un sol color o bé, per simplificar-ho, amb la cara pintada –podria ser negre però es pot triar entre tota la classe–, i amb el cartró o cartró ploma penjant sobre el pit, fer una desfilada en silenci, mostrant a la resta de participants el respecte vers les persones que han de marxar per força amb tot el dolor que comporta.

TEMPS.

Una sessió per plantejar la reflexió i el diàleg i finalment llistar tot el que hagi sorgit. Si es pinta o enganxen imatges el temps s'allargarà una mica més que si s'escriuen les paraules. Si es fa l'opció de mostrar-ho a d'altres persones de l'escola en l'acte simbòlic de tancament, es necessitarà una altra sessió.

QUÈ NECESSITEM?

Cartolines, cartró o cartró ploma, fil resistent, corda o cordill, una perforadora de paper o bé tisores per foradar el cartró. Si s'opta per pintar-se la cara de color, pintura de maquillatge i crema per netejar-se després. Si s'opta per imatges caldran revistes, catàlegs o materials diversos. Si s'opta per dibuixar o pintar el que es deixa enrere, caldran colors o pintura.

ALTRES POSSIBILITATS.

A cycle superior es pot aprofundir en les raons per les quals les persones opten per no marxar. Podria vincular-se aquesta activitat amb les [activitats 3.6 "Viure l'exili"](#) i [4.6 "Retornar"](#).

ACTIVITAT 2.5

LES PORS.

QUÈ APRELEM?

- A identificar algunes emocions relacionades amb el relat del conte i el que els passa a la Brisa i la seva família.
- A posar nom a alguns sentiments coneguts per nosaltres.
- A distingir i a concretar algunes situacions conegudes que ens generen malestar.
- A assajar algunes transformacions dels sentiments que no ens agraden i ens fan patir.

FEINA PRÈVIA.

La lectura del conte pot predisposar a imaginar situacions que generin por, però també poden sorgir, com a sentiments coneguts que no ens agraden, la ràbia, la tristesa, la vergonya... Com a feina prèvia caldria recuperar els aspectes del conte que generen aquests sentiments tant a la Brisa, en Lleó i la Menta com a la Lluïsa i en Tim. El DVD del conte pot ser un bon element per fer memòria.

DESENVOLUPAMENT.

1. Després de recuperar els sentiments dels protagonistes del conte, anem als nostres, tant als que es generen amb el relat com amb el record de situacions viscudes. Aquestes situacions no tenen per què estar en relació amb haver de marxar per força d'un lloc, sinó que aquest primer moment por ser molt obert.
2. En un segon moment es proposa dibuixar les nostres pors, ràbies, vergonyes o tristeses en un paper individual i explicar-les i compartir-les, intentant precisar per què les tenim, quines són les situacions amb què els infants les relacionen.
3. Un cop tots els sentiments emergents i reconeguts s'han visualitzat, es poden "guardar" en un contenidor col·lectiu com una carpeta, un farcell, una capsa, etc. que les inclogui en el seu conjunt, plantejant alguna classificació interna –les pors, les vergonyes...– i se'ls deixa "reposar" uns dies.
4. Aquest temps de "repòs" es pot utilitzar per construir una màquina menjapors –**activitat 2.6**– o bé per elaborar una situació que permeti transformar les pors en alguna altra cosa –fer-ne pasta de paper, per exemple– i a partir d'aquí construir uns titelles...

TANQUEM.

Si s'ha resolt fer la màquina menjapors, aquesta activitat es tanca amb la propera, la **2.6.**

En cas de que s'hagi triat transformar les pors en pasta de paper per fer-ne un titella o una pilota amb tots els papers, o un collage que pugui decorar les parets, etc. es tancarà amb la realització de l'acció concreta i amb la seva ubicació en algun lloc ben visible de l'aula o del centre.

TEMPS.

Es necessitarà una sessió d'uns 30 a 45 minuts, però si es tanca amb la realització de pasta de paper o de pilotes es necessitarà una sessió més. Tot i així, el "repòs" de les pors requereix un parell o tres de dies entre una sessió i l'altra.

QUÈ NECESSITEM?

Folis, llapis de colors, pintures. Un contenidor per "reposar" els sentiments. Cubells, pals de fusta, globus, pinzells i cola per fer pasta de paper.

ALTRES POSSIBILITATS.

- Es pot pensar a tallar a tiretes fines tots els dibuixos dels contenidors, o bé perforar-los amb màquines perforadores de folis per fer-ne confeti i utilitzar-los en alguna festa de l'escola. Les pors, els sentiments que ens fan patir i no ens agraden es "transformen" en alguna altra cosa.
- En cas de fer pasta de paper es pot realitzar un petit ritual d'ubicació dels objectes fabricats, amb la companyia de les famílies.
- Una altra opció pot ser ampliar el contingut dels contenidors amb els sentiments i les situacions que les famílies dels infants participants dibuixin o escriguin i donar el mateix final a tots ells.

ACTIVITAT 2.6

LA MÀQUINA MENJAPORS.

QUÈ APRENEM?

- A transformar simbòlicament les nostres pors.
- A experimentar la importància de no estar sola o sol per fer front a una situació.
- A imaginar situacions possibles en què es deixi de tenir por.
- A proposar alguns canvis mirant endavant.

FEINA PRÈVIA.

Aquesta activitat necessita l'anterior per tenir tot el sentit.

DESENVOLUPAMENT.

La idea central és que la màquina menjapors no sigui individual, sinó que hagin de compartir-ne el procés de construcció i elaboració i també el de la transformació de les pors. Es pot plantejar en grups de quatre o cinc infants perquè cada grup tingui la seva màquina. El procés podria ser el següent:

1. Primer de tot, seria convenient fer un disseny del projecte, dibuixant com vol cada grup que sigui la seva màquina. A més caldrà fer un llistat de materials necessaris per a fer-la. Cal preveure que el seu interior ha de tenir capacitat per "digerir" les pors.
2. Aconseguir els materials que cada grup haurà llistat, revisats pel professorat. Seria valuós que cada nen o nena faci alguna aportació.
3. Un cop disposats tots els materials es construeix la màquina. Es retallen les capsas de cartró, els rotllos de paper de cuina o del vàter, es pinten, s'enganxen les parts que calguin –tubs, cordons, llaços, robes, suro o el que sigui.
4. Cada grup, un cop acabada la seva màquina menjapors, li posarà un nom i la presentarà a la resta de companys.
5. A les màquines menjapors se'ls pot assignar un lloc concret a l'aula per poder-les utilitzar en algun altre moment del curs, si es considera oportú.

TANQUEM.

- Primer de tot, cada infant seleccionarà els seus dibuixos i/o escrits dels contenidors on "reposen" i es reunirà amb els companys i companyes del seu grup, amb la seva màquina menjapors.

- En segon, lloc se situaran en un espai prou ampli com perquè hi pugui cabre tothom, sense mobles. El pati podria ser ideal però també un vestíbul o una sala d'educació física. S'ha d'estar tranquil.
- Proposem ubicar totes les màquines menjadors, en cercle, al centre de la sala. A poc a poc cada grup agafarà les seves pors i sentiments i les introduirà dins de la seva màquina, ja sigui arrugant-les o estripant-les o dient alguna paraula o frase especial. Així tots els grups.
- En acabar la menjada per part de totes les màquines o bé es retornen al seu lloc dins l'aula, o bé es fa una llençada col·lectiva del contingut als contenidors de reciclatge de papers de l'escola.

TEMPS.

Es pot resoldre l'activitat en tres sessions que en total impliquin uns **90 min**. Una primera sessió per fer el projecte i definir tots els materials necessaris, una segona per construir la màquina menjadors –que seria la de més durada– i una tercera per concloure plegats.

QUÈ NECESSITEM?

Papers, llapis, regles, goma d'esborrar, etc. per a fer els projectes. Capses de cartró de diferents mides, pilotes de ping-pong per fer ulls, trossos de roba o els materials que els nens i nenes hagin proposat. Pintura, pega, tisores, etc.

ALTRES POSSIBILITATS.

- Escriure i dibuixar les pors de la Brisa, la seva família i altres persones que han de marxar per força de casa seva, fent un esforç d'imaginar-ho.
- A cicle superior es poden pensar altres maneres de transformar, passar, destruir, les pors.
- També es pot plantejar la realització d'una única màquina per aula o per cicle, o fins i tot de centre.
- Una darrera possibilitat és fer una foguera per Sant Joan on es puguin cremar les màquines menjadors i amb elles les pors i les situacions que les provoquen i que són dins de les màquines menjadors.

OBJECTIUS DE L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA ESTABLERTS PER LA LLEI D'ORDENACIÓ EDUCATIVA (LOE) de 2006 QUE ES TREBALLEN AMB LES ACTIVITATS D'AQUEST NUCLI.

Per Àrees de Coneixement

Font: elaboració pròpia grup recerca MOSSA, UAB, a partir del Decret 142/2007, de 26 de juny, del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

OBJECTIUS DE L'ÀREA D'EDUCACIÓ PER A LA CIUTADANIA I ELS DRETS HUMANS

	Aprendre a ser i actuar de manera autònoma				Aprendre a conviure				Aprendre a ser ciutadans i ciutadanes en un món global			
	a	b	c	d	a	b	c	d	a	b	c	d
Act 1	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí		Sí	No	Sí		Sí
Act 2	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí		Sí	No	Sí		Sí
Act 3	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí		Sí	No	Sí		Sí
Act 4	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí		Sí	No	Sí		Sí
Act 5	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí		Sí	No	Sí		Sí
Act 6	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí	Sí-T	Sí		Sí	No	Sí		Sí

Nucli 2

OBJECTIUS DE L'ÀREA DE LLENGÜES

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Act 1	Sí	Sí-P	Sí		Sí		Sí		Sí			Sí-P	Sí		Sí	Sí	Sí-P
Act 2	Sí	Sí-P	Sí		Sí		Sí		Sí			Sí-P	Sí				Sí-P
Act 3	Sí	Sí-P	Sí		Sí		Sí		Sí			Sí-P	Sí				Sí-P
Act 4	Sí	Sí-P	Sí		Sí		Sí		Sí			Sí-P	Sí		Sí	Sí	Sí-P
Act 5	Sí	Sí-P	Sí		Sí		Sí		Sí			Sí-P	Sí		Sí	Sí	Sí-P
Act 6	Sí	Sí-P	Sí		Sí		Sí		Sí			Sí-P	Sí		Sí	Sí	Sí-P

Nucli 2

OBJECTIUS DE L'ÀREA DE CONEIXEMENT DEL MEDI NATURAL SOCIAL I CULTURAL

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Act 1	Sí	Sí	Sí-T	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí		Sí	Sí	Sí	
Act 2	Sí	Sí	Sí-T	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí		Sí	Sí	Sí	
Act 3	Sí	Sí	Sí-T	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí		Sí	Sí	Sí	
Act 4	Sí	Sí	Sí-T	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí		Sí	Sí	Sí	
Act 5	Sí	Sí	Sí-T	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí		Sí	Sí	Sí	
Act 6	Sí	Sí	Sí-T	Sí	Sí	Sí		Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí

Nucli 2

OBJECTIUS DE L'ÀREA D'EDUCACIÓ ARTÍSTICA

Nucli 2

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Act 1	Sí	Sí		Sí	Sí	Sí					
Act 2		Sí		Sí	Sí	Sí				Sí	
Act 3					Sí	Sí					
Act 4	Sí				Sí	Sí					
Act 5		Sí		Sí	Sí	Sí					
Act 6	Sí	Sí		Sí	Sí	Sí					

OBJECTIUS DE L'ÀREA D'EDUCACIÓ FÍSICA

Nucli 2

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Act 1			Sí				Sí	Sí	Sí	
Act 2			Sí				Sí	Sí	Sí	
Act 3										
Act 4			Sí				Sí	Sí	Sí	
Act 5										
Act 6										

OBJECTIUS DE L'ÀREA DE MATEMÀTIQUES

Nucli 2

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Act 1										
Act 2	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí-T	Sí
Act 3	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí-T	Sí
Act 4	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí-T	Sí
Act 5										
Act 6	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí			Sí-T	Sí

"Sí" indica que els objectius es treballen sense objeccions si es desenvolupa l'activitat com està proposada.

"Sí-P" indica que els objectius es treballen parcialment: només per a llengua catalana.

"Sí-T" indica que els objectius es treballen de manera transversal i/o tangencial, depenent de l'orientació que cada docent pugui imprimir en el seu desenvolupament.

Un espai en blanc indica que l'objectiu en qüestió no es treballa.

